

Ingrijirea unei plăgi - pansamente și bandaje. Prioritati in executarea tehnicilor si investigatiilor de nursing.

Definiții:

Pansamentul reprezinta totalitatea mijloacelor si metodelor care realizeaza protectia unui tesut sau organ fata de actiunea agresiva a diversilor agenti.

Pansamentul chirurgical reprezinta actul prin care se realizeaza si se mentine asepsia unei plagi, în scopul cicatrizarii ei.

Pansamentul este reprezentat de o bucata de tifon care se aplica pe o plaga, cu scopul de a preveni contaminarea sau de a opri sangerarea. Ideal, pansamentul este realizat din tifon steril, in lipsa acestuia se poate utiliza orice material textil, cu conditia sa fie curat.

Bandajul este fasa (in lipsa acesteia orice alt material) cu care se fixeaza pansamentul la nivelul plagii.

Bandajul - Fasa reprezinta o banda de tifon, pânza sau tesatura elastica, de latime si lungime diferita în functie de regiunea pe care o acopera si întinderea pansamentului. În general, latimea unei fesi trebuie sa fie aproximativ **egala cu diametrul regiunii** pe care o înfasa (5-20 cm).

Inainte de aplicarea unui pansament, se face toaleta si dezinfectia tegumentelor din jurul plagii si apoi a plagii; se vor indeparta corpii straini superficiali (nu si corpii straini penetranti).

Obiective:

Conditile unui bun pansament:

- sa fie facut în Conditii Aseptice;
- sa fie Absorbant;
- sa fie Protector;
- sa nu fie Dureros;
- sa fie Schimbat la timp.

Indicații

a. Indicatiile unui Pansament sunt:

- **PANSAMENT PROTECTOR:** pe plagi care nu secreta si nu sunt drenate
- **PANSAMENT ABSORBANT:** pe plagi drenate sau secretante 20
- **PANSAMENT COMPRESIV:**
  - pe plagi sângerânde (scop hemostatic),
  - pentru imobilizarea unei regiuni,
  - pentru reducerea unei cavitati superficiale dupa punctionare;
  - se realizeaza fixare cu fesi în cadrul unui bandaj;
- **PANSAMENT OCLUZIV:** pentru plagi însoțite de leziuni osoase (acoperire a plagii cu comprese si vata, peste care se aplica un aparat gipsat).
- **PANSAMENT UMED** (priessnitz alcoolizat, cloraminat).

b. Indicatii unui Bandaj sunt:

- **fixare a pansamentului în regiuni în care plasturele adeziv nu își atinge scopul** (extremitati, regiune cefalica, plagi periarticulare);

- **fixarea pansamentelor unor plagi situate în regiuni supuse traumatismelor în timpul activitatii** (mâna, picior);
- **efectuarea unui pansament compresiv;**
- **imobilizare temporara a unor traumatisme ale membrilor** (entorse, luxatii, fracturi).

Principii de Efectuare a unui BANDAJ:

- punctul de plecare și de terminare trebuie să fie **la distanta de plaga**;
- la membre, înfasarea se începe de obicei **de la extremitate spre radacina** (în sensul circulației de întoarcere); la mâna, picior se începe dinspre proximal spre distal (prin benzi de fixare);
- **sa acopere în întregime** pansamentul;
  - **sa fie elastica** (sa nu jeneze circulația) - pe traiectul vaselor mari se aseaza peste un strat de vata;
  - **sa nu produca dureri** (zonele iritate, nervii sa nu fie comprimate exagerat) · sa permita miscarile articulatiilor peste care trece.

Tehnica

Materiale necesare:

1. Substante antiseptice - realizeaza curatirea și dezinfectia plagii și a tegumentelor din jur:

- **alcool**
  - **tinctura de iod**
  - **apa oxigenata**
  - **cloramina**
  - **betadina**
  - **acid boric**

2. Materiale care realizeaza protectia plagii – trebuie sa fie usoare, sa nu fie iritante pentru tegumente, sa se poata steriliza, sa aiba putere absorbanta, sa se opuna patrunderii germeilor din afara, sa realizeze o compresiune elastica a plagii:

- **comprese din tifon** (pânza rara de bumbac): capacitate de absorbtie mai mica decât a vatei;
  - **vata hidrofila** (bumbac preluat și degresat)

3. Mijloace de fixare:

- **galifix** (mastisol) - solutie de colofoniu
  - **leucoplast** (se aplica pe tegument ras și degresat; este impermeabil pentru aer);
  - **bandaj** - realizeaza „înfasarea” chirurgicala

4. Instrumentar chirurgicale – pense, foarfece

5. Alte materiale:

- **benzina, neofalina, acetona:** realizeaza degresarea tegumentului (necesare pentru îndepartarea galifix-ului de pe tegument);
  - **unguente:** protectia tegumentelor din jurul unei plagi secretante – cutaden, dermazin, jecolan, jecozinc, tetraciclina.
  - **mesa** - banda sterila de tifon utilizata cel mai frecvent în scop hemostatic, dar și pentru a permite eliminarea secretiilor dintr-o plaga sau cavitate în care este introdusa mesa;

- **aleze** - bucati mari de pânza, inextensibila, cu rol de a solidariza o regiune operatorii (plaga operatorie abdominala mare la pacient obez)

TIMPII DE EFECTUARE A UNUI PANSAMENT:

1) **pregatirea medicului pentru pansament** (manusi sterile, servire de catre asistenta cu instrumentele necesare);

2) **dezlipirea vechiului pansament**, îndepartarea vechiului pansament (cu blândete, eventual dupa umezire cu apa oxigenata, cloramina

3) **curatirea si dezinfectarea tegumentelor** din jurul plagii, centrifug cu un tampon de vata sterila îmbibat cu alcool, iod

4) **tratamentul plagii** - în functie de natura sa si momentul evolutiei:

- - **plagi operatorii cu evolutie aseptica**: nu necesita tratament special, în afara de scoaterea tuburilor de dren, a firelor sau agrafelor;

- - **plagi secretante**: necesita curatire (spalare cu solutie antiseptica, excizie a tesuturilor mortificate),

- - **evacuare a colectiilor (seroame, hematoame)**: scoatere a 1-2 fire sau deschiderea plagii cu un stilet butonat sau o pensa

- - **colectii purulente**:

- deschidere larga,

- spalarea si

- drenarea plagii

- - **plagi accidentale**:

- curatare de resturi vestimentare sau telurice,

- debridare,

- regularizare,

- lavaj antiseptic,

- eventual suturare;

5) **protectia plagii**: stratul de comprese trebuie sa depaseasca marginile plagii, iar grosimea sa nu fie mai mare de 1-2 comprese (pentru a realiza o buna capilaritate);

6) **fixarea pansamentului**: galifix, leucoplast, fesi.

Tehnica efectuării unui bandaj:

- membrul sau regiunea care urmeaza a fi bandajata se aseaza in pozitia care va trebui mentinuta dupa pansament

- rola de tifon se tine cu mana dreapta iar capatul liber cu mana stanga si **se bandajeaza de la stanga la dreapta** (in sensul acelor de ceasornic) si **de jos in sus**, fara a se desfasura tifonul in aer

- se incepe bandajarea cu 2-3 ture de fasa suprapuse pentru fixare, iar apoi se vor aplica ture de fasa de jos in sus, fiecare tura acoperind jumatatea de fasa anterioara

- se termina tot prin 2-3 ture de fasa de fixare; fixarea se realizeaza astfel deasupra si dedesubtul plagii, niciodata pe plaga; de asemenea legarea bandajului la final nu se face in dreptul plagii

- daca nu este necesara realizarea hemostazei bandajul **nu trebuie sa fie foarte strans**.

Tipuri de bandaje:

1. **BANDAJUL CIRCULAR**:

- se aplica cateva ture de fasa circular, la nivelul zonei afectate;
  - acest tip de bandaj se utilizeaza si la realizarea hemostazei

2. BANDA JUL INCRUCISAT sau in forma de "8":

- se aplica 1-2 ture circulare iar apoi urmatoarele ture de fasa se aplica oblic, in forma cifrei 8, dand in final aspectul de "Spic de Grau";
- este utilizat pentru bandajarea articulatiilor, regiunii occipitale, gatului, antebratului, pieptului

3. BANDA JUL IN FORMA DE SPIRALA:

- se incepe cu 2-3 ture de fixare apoi sub forma de spirala, cu acoperirea turei precedente la 2/3;
  - se foloseste la traumatismele cutiei toracice, abdomenului, mainilor, picioarelor, degetelor.

4. PANSAMENTUL CU CORNISOR:

- **cornisorul este o bucata de fasa sau panza in forma triunghiulara**, care se poate folosi si la imobilizarea membrului superior in cazul fracturilor;
  - se foloseste la bandajarea minilor, picioarelor, corpului

5. PANSAMENTUL TORACELUI SAU ABDOMENULUI:

- se aplica pe peretele abdominal sau toracic pansamente de dimensiuni mai mari decat plaga, care se fixeaza cu ajutorul unor benzi de leucoplast pe patru laturi ca o rama de tablou;
  - daca este vorba de o plaga toracica penetranta se va fixa doar cu pe trei laturi, a patra ramanand nefixata pentru a functiona ca o supapa;
  - in cazul plagilor abdominale eviscerate se va folosi pansament umed

6. CAPELINA:

- este bandajul clasic al capului, care se realizeaza cu fasa, incepand cu 2 ture circulare trecute pe frunte, deasupra sprancenelor si pavilioanelor urechii, dupa care se trece succesiv dinspre radacina nasului si spre ceafa, de mai multe ori, pana cand acopera tot capul;
- la sfarsit capetele feselor se fixeaza cu cateva ture circulare.

7. PANSAMENT TIP "HIPOCRAT":

- se aplica o banda de tifon de aproximativ 1 m. pe cap, astfel incat capetele sa treaca inaintea pavilioanelor urechilor si sunt tinute suspendate;
- cu un alt tifon se efectueaza 2-3 ture circulare de fixare fronto-occipitale;
- ajungand pana la banda 1 de tifon, tensionat se face o tura in jurul ei si se indreapta tifonul 2 la regiunea opusa, pana cand se acopera uniform tot capul; capatul fasiei se fixeaza de banda de tifon terminata, iar capetele tinute in jos, se leaga sub barbie.

8. PANSAMENTUL DE TIP "CAPASTRU":

- se fac 2-3 ture de fixare in jurul capului cu tifonul, apoi se trece la regiunea occipitala, si se fac cateva ture mandibula-gat-occipital;
  - de la mandibula se infasoara apoi in sus, vertical spre cap, pe linga ureche, regiunea parietala, se trece tifonul peste cap si coboara in jos spre mandibula, trecand pe sub ea inapoi spre regiunea occipitala, la spate;
  - de la regiunea occipitala, pe la spatele urechii tifonul revine la cap, facand din nou 2-3 ture orizontale de fixare pe frunte;
  - toata procedura se repeta 2-3 ori, sau pana cand nu se termina tifonul

9. Aplicarea Pansamentului pe Nas, Barbie si toata Fata, de tip "PRASTIE":

- tifonul cu o lungime de 60-70 cm si o latime ce acopera toata suprafata necesara, se despica la ambele capete, prin mijloc, astfel incat sa ramana la mijloc o bucata intreaga de 10-15 cm lungime, care se va aplica pe locul lezat;

- pe plaga se aplica o fasa sterila, se acopera cu bucata netaiata de tifon si capetele de sus se leaga la spate la ceafa, iar capetele de jos - la spate pe varful capului, in asa mod ca sa nu alunece in jos

10. PANSAMENT PE OCHI:

- **ochiul drept:**

- se fac 2 ture de fixare in jurul capului, pe frunte, prin regiunile fronto-occipitala, impotriva acelor de ceasornic (pentru ochiul drept);
- din spate se coboara tura in jos si se trece sub pavilionul urechii peste obraz si ochiul drept;
- apoi iar se efectueaza o tura de sustinere in jurul capului si se repeta turul precedent

- **ochiul stang:** in caz de aplicare pe ochiul stang directia turelor este inversa - dupa acele de ceasornic

- **ambii ochi:** in caz de aplicare pe ambii ochi, se randuiesc turele de pansament mai intai pe ochiul drept apoi pe cel stang.